

Karel MAY

V zemi černých stanů

Jakmile nás zpozoroval Abu el Ghadab, vztyčil se v poutech, napolo šílenýma očima nás probodával, řval a vztekem se třásl:

„Kara ben Nemsí, džaur, křesťanský pes! Zradil nás, a již za to ho pohltí šeba et thar, lev krevní msty. Alláh ho zatrat“ a spolu s ním i dva Haddedihny, kteří jsou s ním!”

Na jeho obličej se jevily dva široké, modře podlité šlehy bičem; vypadal ošklivě. Nedbal jsem téměř na jeho slova; ale maličký Halef se nemohl zdržet.

Nemohl mlčet; postavil se před čarodějova syna a odpověděl:

„Tebe pohltí lev krevní msty, nikoli nás! Smějeme se jemu i tobě! Řekl jsi, že se tě musíme bát, ty však nejsi už bojovník, neboť tvůj obličej nese známky biče, kterým jsi byl bit jako pes, jehož se nesmí dotknout ruka udatného bojovníka. Hanba tobě a potupa tvému šeba et thar, jemuž přijde nanic dříve než tě pohltí!“ Odtáhl jsem hněvivého Halefa, jinak by nebyl ustal, dokud by svému srdci neulevil až na dno.

„Cože jsi řekl? Ty, ty mi poroučíš, abych mlčel? Že mne tento effendi srazí k zemi? Nebál bych se ani dvaceti takových poběhlíků, jako jste vy! Trpaslík Haddedihnů je mi svou hrozbou k smíchu, neboť - - -“

Ani tentokrát nedomluvil, a to z důvodu mnohem "pádnějšího" než prve.

Halef se pro nic více nezlobil, než když jej někdo tupil pro jeho malou postavu.

V podobných případech následoval po skutku trest jako blesk; tak i nyní. Sotva dozněla slova "trpaslík Haddedihnů" rozpráhl se a šlehl Peršana bičem z hroší kůže přes obličej tak, že postižený s výkřikem zavrával a sotva se udržel na nohou. Ruce na obličej, motal se jako v mátohách sem a tam. Oba jeho druzi vyskočili a tasili nože. Halef tu stál před nimi, blýskal očima, s bičem vysoko zdviženým, a také já jsem povstal, abych malému hrdinovi v případě nutnosti přispěl.

Beze slova a přece velice výmluvně jsme stáli proti sobě. Pak vůdci protivníků klesly ruce. Nad šlehem, jenž mu brázdil obličej napříč, zíraly bezmezným vztekem vypoulené oči, zabodávající se přímo do Halefa; okamžik - a zlostí nepřičetný muž zdvihl paže, dlaně sevřel v pěsti, skokem se vrhl na maličkého hadži. Ten však obratně uskočil stranou, zasadil mu druhý šleh šikmo přes horní ret a těžkou rukojetí svého karabáče ho udeřil do spánku. Otec Koření klesl. Halef byl hned na něm a rukama mu pevně svíral hrdlo.

*

Když minula má lhůta, spal Halef tak pěkně, že jsem se nemohl odhodlat k tomu, abych ho vzbudil. Bděl jsem až do rána; tu procitl sám a vyčítal mi, proč jsem ho nechal spát.

„Zajisté ses domníval," pravil mi, "že budu přesvědčovat tyto muže obratností svého jazyka. Toho bych se už nedopustil, neboť tvůj "plech" mi odňal chuť osvěcovat vrahy přednostmi svého ducha. Zato však doufám, že jim teď podám důkaz ne pouhými slovy, nýbrž skutkem, neboť vynalézavost mého biče nesmírně převyšuje všechno mluvení. S tím asi budeš souhlasit, effendi. Ne?"

„V tomto případě ano. Jak víš, jsem proti všemu trýznění i nebezpečného a bezohledného nepřítele; ale v tomto případě podle zákona pouště nám náleží život těch lidí. Jestliže jim jej darujeme, nemají a nesmějí odejít docela bez trestu."

„Alláhovi budiž dík, že tě osvítil tímto skvostným přesvědčením! Trest musí pocítit, a jsem přesvědčen, že dovolíš mému věrnému karabáči, aby s líbeznou láskou vyšetřil, jaký stupeň tloušťky vězí v kůži šiitů."

Milý dobrák Halef se tuze rád oháněl svým bičem. Mně se protivily podobné exekuce. Také jsem mínil, že se nesrovnává s důstojností šejka Haddediňů, aby prováděl tento výkon; proto jsem dodal:

"Bič si ovšem zasloužili, ale doufám, že nechceš sám vystupovat v úřadě kurbadžiho."

„Proč ne, sídi?"

„Poněvadž to není čestné, bít člověka, neschopného obrany, i kdyby nakrásně zasluhoval trestu.“

„Hm!" uvažoval.

„Chloubou to sice není, to je pravda; ale hanba také ne."

„Pokud jde o to, jsou národy opovrhující katy tou měrou, že žádný počestný muž se k nim nehlásí, a kde průběhem času smýšlejí jinak, tam se aspoň udržel názor, že není důstojné soudce, aby vykonával rozsudek vlastní rukou."

„Po tom mi nic není, docela nic! Soudcem jsi zde ty, sídi a já - inu - však víš jakou mi je rozkoší, když mohu délkou biče prodloužit vztažené paže a vroucnost svého štěstí. Ano, kdybych byl soudcem, nechal bych toho, ale takto používám nesmírně rád příležitosti k cviku, jenž člověku mé kypící tělesné soustavy velice prospívá."

A Halef zapráskal samolibě bičem.

"Poslyš," zarazil jsem ho, „ty jsi přece mnohem více než soudce; jsi nad něho mnohem vznešenější."

„Já? Jak to?" tázal se s podivením. "Tuším, že mě chceš připravit o obcerstvující požitek srdce, na který se má duše tolik těší."

„To ne, ale velmi vážné pomýšlení, vnuknuté vážností a přátelstvím, mluví teď k tobě, milý Halefe!"

Obličej se mu zachmuřil, když odpověděl ne zrovna přívětivě:

„Své přátelství a svou vážnost mi můžeš dokázat jen tím, že mi dovolíš, abych uvedl do pohybu kůži nosorožce "

„Poslyš mne ještě jen na okamžik. Setrváš-li i pak na svém, povolím tvé žádosti. Soudce prohlašuje rozsudek podle zákonů vydaných zákonodárcem.

Nesrovnává se se ctí soudce, aby sám vykonával katovy povinnosti. To zajisté přiznáváš? "

„Tvůj úsudek je zcela správný, sídi," přisvědčil Halef, a netušil, že vchází do nastrojené léčky.

„A přece hodláš napráskat Peršanům vlastnoručně?"

„Ovšem! Sídi, ty bys to nesměl učinit, poněvadž jsi soudcem, co ustanoví počet šlehů, které mají viníci obdržet."

„Ano, jsem v tomto případě soudce, pouze soudce; ale tys vyšší postavením než já.“
„Já? Vyšší postavením? Je - ještě nad tebou?“ tázal se, v obličejí výraz největšího napětí.
„Ovšem, neboť jsi zákonodárce.“ „Já - - já - - že - - ?“ „Ovšem! Což nevládneš a nepanuješ nad slavnými a udatnými Haddedihi velkého kmene Šammanů, jimž sám dáváš zákony?“ Můj důvod ho překvapil; proto mi nepřisvědčil hned, nýbrž jen opakoval slova:

„Vládnu - - dávám zákony - - Haddedihi - - Šammarům - - -!“
„Ovšem, to si myslím a je to správné. Králové a presidenti ve Frankistanu panují nad svými zeměmi. Sultán Abdul Hamid vládne všem národům Turecka. Nasr ed Din ustanovuje zákony v Persii, a ty vládneš všem bojovníkům a příslušníkům Haddedihi. Jmenuje-li se panovník král, sultán, šah nebo šejk, na tom nezáleží, neboť všechny tyto tituly mají týž význam a tutéž cenu.“
Jaké změny proběhly obličejem malého hadžiho, to by byl každý shledal nejvýše zajímavým. Pochmurný výraz ustoupil, proměňoval se víc a víc ve vyšší stupeň vyjasněnosti, až jeho milý obličej zářil samou blažeností.

"Král - - sultán - - šah' - - šejk - - " pronášel zvučně.
"Jsou si ta slova opravdu rovnocenná, opravdu? Ovšem, ty to musíš vědět, sídi, neboť znáš vše na světě. Ano, mluvíš pravdu, pravdu pravdoucí! Já dávám zákony a pečuji o štěstí svých Haddedihi zrovna tak, jako perský šah a jako turecký sultán; a jako císař země Leh memleketi, anebo král Tuny. Jak oni vyžadují poslušnost od svých poddaných, tak mě poslouchají všechna těla, duši i srdce volných Beduinů, které jsem shromáždil kolem svého trůnu. Sídi, těší mě nesmírně, že uznáváš rozsáhost mé důstojnosti a že jsi pochopil význam mé vznešenosti. "

„Zajisté, tak na to pohlížím, milý Halefe! A při veškeré své hodnosti a vznešenosti by ses chtěl snížit k povolání kata a svou osvícenou rukou rozdávat rány, tou rukou, na jejíž pokyn dychtivě čekají i nejudatnější tvoji bojovníci?“

„Mašallah! Ne! K tomu se nesnížím, neboť bych pohaněl čest, s níž na mne musejí pohlížet všichni bývalí i nynější dědové, pradědové i předkové všech pokolení. Smím ovšem poznamenat bičem obličej nepřítele, když mě urazí a může-li se bránit; ale vyplácet hotovými zajatce, nad nímž jsi podle mých zákonů vyslovil rozsudek, to mi nikdy ani nenapadlo, neboť jsem povinován osvícení své jsoucnosti, abych povýšenost své panovnické moci rozmnožoval novými a novými paprsky. Ale za to tě prosím, abys nezapomněl, až se navrátíme ze svých cest, opakovat vše, co jsi právě řekl králích a sultánech, před mou Hanneh, před souborem veškeré líbeznosti mezi ženami, aby i ona věděla, co znamená vládce jejího stanu pro ni a pro všechny, kteří jej znají!“

„Rád to učiním. Nuže, vzdáváš se úmyslu vykonat trest na Peršanech vlastní rukou?“
„Ano; ale výprask musejí dostat, neboť bych nikdy nemohl klidně usnout, a proto se ptám, kdo se má ujmout toho záviděníhodného úřadu?“
„Safi, jejich spojencem.“ „Ten - - -? Ó, sídi, hlubokost mé duše plní se strastí a zármutkem! Právě proto, že jest jejich spojencem, bude udílet šlehy s tak něžnou mírností, že každá rána dopadne na ustanovené místo jako oblažující občerstvení. A to se protiví vrchovaté míře mé spravedlnosti, která přebývá v celém obvodu mého srdce.“

„Tato okolnost tě nemusí ani dost málo znepokojovat; vždyť je po ruce prostředek, který povzbudí sílu jeho rukou tak, že s jejich výkony budeš spokojen. Pojď, přivedeme Safiho i jeho ženu.“

„Ano, pojďme! Snad bude tak rozumný, aby pochopil, že rány jsou k tomu, aby pronikly kůží, aby byly pocítěny až v nejposlednějším koutku lidské citlivosti. Kdyby to nechápal, museli bychom se vynasnažit, abychom nedostatek poznání proměnili v úplnou osvícenost a v jasné pochopení.“

Odebrali jsme se ke keleku a našli jsme Silla i jeho ženu ve stejné poloze, v jakém jsme je zanechali. Bylo pro ně ovšem hrozné zůstat tak po celou noc. Vytrpěli asi nemalou duševní trýzeň, neboť nevěděli, jak celé dobrodružství skončí.

Sotva se postavili na nohy, když jsme je odpoutali a laso z nich odvinuli.

Žena se chovala tak tiše, jako včera večer; ale muž ani nepočkal, co mu řekneme, ale sotva byl zbaven pout, nadhodil otázku:

"Slíbili jste, že nás propustíte, zachováme-li se tiše, a to jsme splnili. Můžeme odejít?"

„Ještě ne," odpověděl jsem.

„Proč ne? Dali jste slib, a kdo nedostojí slovu propadá opovržení a - - - " "Mlč!" vpadl jsem mu do řeči. "Nikdo nezaslouží více opovržení, než lhář a zrádce podobný tobě. Myslíš-li, že s námi budeš takto mluvit, jsi na omylu!"

Nařídili jsme vám, abyste byli klidní a tiší, ale jestliže nyní šermuješ urážkami, odvolám své slovo a přisoudím ti to, co sis svou zradou zasloužil." Umírnil se a řekl:

„Nechtěl jsem vás urazit, ptal jsem se jen, zda smíme odejít a kdy. " "Budete-li propuštěni nebo hozeni do vody jako mrtvoly, závisí jen na tobě." "Jako mrtvoly!" zvolal polekaně, a i jeho žena na mne zděšeně pohlédla.

"Chceš tím říci, že nás hodláte zavraždit?" "Nehodláme vás zavraždit, ale potrestat smrtí, jakou jste nám vy připravovali. Přeji ovšem život i nejopovrženějšímu člověku, neboť vím, že jen Bůh je spravedlivý soudce. Mimoto jsi takový starý ubožák, že se mi hnuší vykonat na tobě trest. Z těch důvodů tě propustím, když zdárně vykonáš rozkaz, který ti nyní uložím. " "Pověz, co bych měl učinit! Je tvůj rozkaz těžký?" "Ne. Tři Peršané, jimž jsi nás chtěl vydat, zasloužili smrt zrovna tak jako ty, a když chci být milostivý k tobě, nebudou ani oni zbaveni života. Ale docela bez trestu odejít nesmějí."

„Ne, to nesmějí!" vpadl mi Halef rychle do řeči, poněvadž šlo o jeho oblíbený předmět.

„Dostanou výprask, celý náklad srdce oblažujících ran. Vidíš můj karabáč, visící zde na mém opasku. Je zhotoven z osvěžující kůže nosorožce a má proto náramnou lásku k lidské pokožce. Tento bič ti půjčím, abys dokázal svým spojencům, že přátelství, které k nim chováš, má takovou sílu a přilnavost, jakou od tvé ruky vyžadujeme. "

„Rozumím ti dobře?" otázal se Sill polekaně.

„Hodláš mi ten bič dát do ruky?"

„Ano, " přisvědčil Halef a přívětivě se usmíval.

„A mám vyplácet?"

„Tak!" dotvrzoval Halef ještě přívětivěji.

„Peršany - - všechny tři?"

„Ovšem, a to tak důkladně, jak jen umíš. Budeme tomu přihlížet. Nebude-li jediný šleh tak pádný jak si přejeme, dostaneš sám tolik ran, kolik jich bude určeno pro tři lotry "

„Alláh, Alláh! To nemohu, nesmím udělat."

„Proč ne?"

„Poněvadž by mě za to zabili, až byste odešli. Život si mám zachránit tím, že je zbiji podle vaší vůle, ale tím na mne uvalujete jistou smrt zase z jejich rukou."

Svou obavu vyslovil tak přesvědčivě, že Halef nevěděl co říci a proto na mne tázavě pohlédl.

Okolnosti nasvědčovaly, že se dalo Sillovi věřit, proto jsem uznal za vhodné upokojit ho slibem:

„Nebudou vědět, kdo je vyplácí, neboť jim dříve zavážeme oči. Vůdci vysázíš padesát ran, tomu, který se jmenuje Aftab, čtyřicet a třetímu třicet ran, a to tak vydatně, jak ti předpisuje můj průvodce,

neboť sám při tom nebudu. Ušetříš-li ty chlapy, dostaneš sto dvacet ran jim ustanovených. Nemáme času nazbyt; rozhodni se! Buď poslechněš, nebo propadneš smrti; jiná cesta pro tebe není!"

Obával se asi pomsty Peršanů i přes slíbené opatření, hleděl se ještě všelijak vymlouvat, ale když se chopil Halef revolveru, jež ode mne dostal, a namířil mu jím na hlavu, s hrozbou, že hned zastřelí jej i jeho ženu, nahlédl, že nevyvázne a prohlásil, že poslechně. Odebrali jsme se k chatrči, kde jsme muže a ženu zatím přivázali, pak jsem vstoupil s Halefem dovnitř.

Peder-i-Baharat jednal zrovna tak jako v noci. Sotvaže nás spatřil, křičel:

„Vyhovíš už jednou mému rozkazu, abys nás propustil? Nestane-li se to hned, peklo vás ještě dnes pohltí!"

Neodpověděl jsem; zato vznětlivému Halefovi jeho drzost tak vjela do ruky, že se rozpráhl a zapomínaje jak na "rozsáhlost své důstojnosti", tak na "obvod a význam své povýšenosti", vyt'ál Peršanovi zvučný políček.

„Pse!" pohrozil mu. „Nyní jsi pocítil pouze sílu mé ruky; promluvíš-li však ještě jen jediné nezdvořilé slovo, okusíš můj nůž. Peklo není pro nás, a podle libosti si tam dojed' po nápravě, pěšky anebo koňmo! Abys ochutnal slasti, jež vás tam očekávají, o to se brzy postaráme."

Potrestaný se neodvážil něco namítnout; zato tím výmluvněji mluvily jeho oči; jiskřice na nás blesky smrtelného záští. Halef toho dbal tak málo jako já; strhl mu kašmírný šál z boků, roztrhl jej na tři pásy a těmi zavázal oči zajatců.

Potom jsme vyšli ven. Tam mě odtáhl Halef stranou, aby ho neslyšeli ani Sill ani jeho žena, a řekl: "Sídi, nehodláš opravdu být přítomen, když nyní tito Sillané pocítí dobrodiní naší vděčnosti?"

„Ne.“

"Proč ne?"

„Víš to už z dřívějšíka. Jsou bohužel případy, a takový je i tento, kdy je nutno napráskat lidem jako neposlušným psům, ale mně je protivné přihlížet tomu. Raději se hledím podle možnosti vzdálit, abych neviděl, jak obraz boží propadá potupě i když zasloužené, ale přece jen vždy odstrašující. Ničemové jsou spoutáni a musejí přijmout bez odporu, čeho se jim dostane; mimoto je muž z Mansurijé úplně v tvé moci, a tak myslím, že má přítomnost není třeba při tom potupném výkonu."

„Potupném? Sídi, v každém ohledu jsi silný muž; ale v této věci jsi slaboch.

Není to potupné, naopak je radost přihlížet k tomu, jak spravedlnost neztrácí ani zlomek z částky, která jí náleží. Je povinností každého panujícího vládce přesvědčit se, že ohavnost došla zasloužené odplaty. Chci se o tom přesvědčit, a to tím spíše, že trest tu byl vyměřen mnohem menší, než jaký měl být. Kdo zasloužil smrt a dostane jen bití, musí je dostat tak, aby je nepovažoval za sladké datle. Odcházím už, ale jestliže Safi nepřiloží ze vší síly, zapomenu na povýšenost svého panovnického rodu a posilím sílu jeho ruky vlastním zákrokem "

„Jen ne lidsky, Halefe! Rozumíš?"

Přikývl, a když odvázal Safiho, vstoupil s ním do chaty, před níž nechal ženu. Odešel jsem na kus cesty, abych neslyšel křik zajatých lidí. Uplynulo asi půl hodiny, než se Halef opět vynořil z chatrče; našel mě podle stopy. V obličejí se mu nezračil výraz spokojenosti, jak jsem očekával, a proto jsem se tázal:

„Odbyto?"

„Ano," odpověděl.

„Jen krajiny navštívené karabáčem nejsou už hladké."

„A přece nejsi spokojen?"

„Nastal jiný průběh, než jsem očekával. Safi přikládal ze všech sil; krev tekla, ale žádný z těch tří psů nevydal ani hlásku. Jenom skřípali zuby, až jsem to slyšel. Když dopadla poslední rána, myslil jsem, že aspoň teď budou hrozit a výt; zůstali však němí.“

„Hm. Je to pro nás výhrůžnější, než kdyby byli láteřili. Běda nám, upadneme-li kdy do jejich rukou.“

Loučení

...do níž Halef nyní vstupoval pyšně jako kníže. Když jsem tam došel, odpoutal jsem ženu a muže tak z polovice, aby se ještě trochu museli namáhat se svým vyproštěním. Zatímco jsem tím byl zaměstnán, řečnil malý hadži k Safimu:

„Když vzácným přátelům nastává loučení, slzy rozluky jim tekou z očí a slunce stesku zachází za horami, na srdcích jim ležícími. Když jsem tě jako odlesk svého života poprvé spatřil, šla ti má duše vstříc jásající, a nyní, když se musím od tebe odrhnout, vidím před sebou otevřený hrob svého štěstí! I sestupuji dolů do jámy v naději, že brzy za mnou přijdeš a místo mne tam budeš pochován. Byli jsme jen nakrátko spolu, ale přece nás poutaly ty nejrůznější pásky. Doufám, že naše nynější hořké loučení nebude trvat navěky, neboť toužím, aby se naše oči a srdce opět shledaly. Má tepna bude pak s tebou sdílet každý svůj tep, neboť se promění v tuto nosoroží kůži, a laskání mého karabáče dokáže ti svou hlubokou citelností, jak jest mi drahá vzpomínka na tebe a na tvé zásluhy.“

